

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด อำเภอรือเสาะ
จังหวัดนราธิวาส
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙
(ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ)

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด
อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

คำนำ

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่สะท้อนถึงประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส จึงได้จัดทำรายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เพื่อขับเคลื่อนการยกระดับคะแนนในตัวชี้วัดที่ ๑๐ การป้องกันการทุจริต และเสริมสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินชุดใหม่

รายงานฉบับนี้มุ่งเน้นความสำคัญไปที่ "ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ" ซึ่งเชื่อมโยงโดยตรงกับตัวชี้วัดด้านความโปร่งใส (Transparency) และการใช้อำนาจรัฐ (Corruption-Free Index) โดยคณะทำงานได้นำผลการประเมิน ITA ในปีที่ผ่านมามาวิเคราะห์ร่วมกับบริบทพื้นที่ เพื่อกำหนดมาตรการจัดการความเสี่ยง (Risk Mitigation Plan) ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการเบิกจ่ายงบประมาณ ให้มีความรัดกุม ลดโอกาสการใช้ดุลยพินิจที่อาจนำไปสู่การทุจริต และตอบสนองต่อเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT) อย่างเป็นระบบ

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด เชื่อมั่นว่าการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เข้มข้นจะส่งผลให้คะแนน ITA ในภาพรวมสูงขึ้น และที่สำคัญที่สุดคือการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ "ไม่ทนต่อการทุจริต" เพื่อให้การบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดินเป็นไปอย่างคุ้มค่า เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนชาวตำบลโคกสะอาดสืบไป

งานธุรการ

๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๙

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด อำเภอวิเศษ จังหวัดนราธิวาส
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙
(ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ)

๑. การระบุความเสี่ยงและประเภทความเสี่ยงการทุจริต

การระบุความเสี่ยงให้ระบุรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงด้านการทุจริต โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงด้านการทุจริตนั้นอยู่แล้ว และนำข้อมูล รายละเอียดดังกล่าวมาพิจารณาประเภทความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	ความหมาย
Know Factor	ความเสี่ยงที่เคยเกิดมาก่อนหรือคาดว่าจะมีโอกาสสูงที่จะเกิดขึ้น
Unknow Factor	ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิดหรือมีประวัติมาก่อนแต่มีความเสี่ยง

๒. เกณฑ์ในการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยง

เกณฑ์ในการวิเคราะห์ความเสี่ยง พิจารณาเงื่อนไขในการกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง ๒ มิติ คือ โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบของความเสี่ยง (Impact) เพื่อกำหนดระดับความเสี่ยง (Level of Risk)

การวิเคราะห์ความเสี่ยงเป็นข้อมูลในการตัดสินใจจัดการกับความเสี่ยง โดยการพิจารณาถึงโอกาสในการเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) การวิเคราะห์สามารถเป็นได้ทั้งการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative) กึ่งปริมาณ (Semi-Quantitative) เชิงปริมาณ (Quantitative) หรือผสมผสานกันไป

กระบวนการประเมินความเสี่ยงของสำนักงาน จะทำการวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) อันเนื่องมาจากความเสี่ยง

โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) หมายถึง การประเมินโอกาส ของการที่แต่ละเหตุการณ์จะเกิดขึ้นโดยการพิจารณาจากสถิติการเกิดเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าของโอกาสที่จะเกิดในอนาคต โดยมีระดับคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน	ความหมาย
๕	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นสูงมาก
๔	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นสูง
๓	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นบ้าง
๒	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นน้อย
๑	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นยาก

ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ความเสียหายที่จะเกิดขึ้น หากความเสียนั้นเกิดขึ้น เป็นการพิจารณาระดับความรุนแรงและมูลค่าความเสียหายจากความเสี่ยงที่คาดว่าจะได้รับ โดยมีระดับคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน	ความหมาย
๕	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นสูงมาก
๔	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นสูง
๓	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นบ้าง
๒	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นน้อย
๑	มีโอกาสเกิดเหตุการณ์ทุจริตขึ้นยาก

ระดับความเสี่ยง (Risk Level) กำหนดค่าเท่ากับผลคูณของระดับโอกาสที่ความเสี่ยงอาจเกิดขึ้น(Likelihood) และระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) อันเนื่องมาจากความเสี่ยง

ระดับความเสี่ยง (Risk Level) = ระดับโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) × ระดับผลกระทบ (Impact)
ซึ่งระดับความเสี่ยงแบ่งตามความสำคัญเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	ระดับคะแนน	ความหมาย
สูงมาก (Extreme)	๑๗ - ๒๕	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยงในทันที เพื่อให้ความเสี่ยงต่ำลง และอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ในที่สุด
สูง (High)	๑๐ - ๑๖	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ โดยต้องเฝ้าระวัง และจัดการความเสี่ยง เพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ต่อไป
ปานกลาง (Medium)	๖ - ๙	ระดับที่พอยอมรับได้ แต่ต้องใช้ความพยายามที่จะลดความเสี่ยงที่จะลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่น้อยลงต่อไป
น้อย (Low)	๑ - ๕	ระดับที่ยอมรับได้ โดยใช้วิธีควบคุมปกติในขั้นตอนการปฏิบัติงานที่กำหนดและติดตามระดับความเสี่ยงตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงาน

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด ได้พิจารณาคัดเลือกความเสี่ยงตั้งแต่ระดับคะแนน ๑๐ - ๒๕ เพื่อนำมาเข้าสู่กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อจัดการและควบคุมความเสี่ยงให้ลดลง ส่วนความเสี่ยงในระดับค่า ๙ และที่ต่ำกว่า ถือเป็นความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้

๓. เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง

โดยการนำความเสี่ยงการทุจริต มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากการนำระดับโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) × ระดับผลกระทบ (Impact)

แผนภูมิแสดงความเสี่ยง (Risk Matrix)

ระดับการยอมรับความเสี่ยง (Degree Of Acceptance)

โอกาส ผลกระทบ	เกิดขึ้นยาก (๑)	เกิดขึ้นน้อย (๒)	เกิดขึ้นบ้าง (๓)	เกิดขึ้นสูง (๔)	เกิดขึ้นสูงมาก (๕)
สูงมาก (๕)	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
สูง (๔)	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
ปานกลาง (๓)	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
น้อย (๒)	๒	๔	๖	๘	๑๐
น้อยมาก (๑)	๑	๒	๓	๔	๕

	๑) ระดับความเสี่ยง ๑๗ - ๒๕ คะแนน	สูงมาก	ต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด
	๒) ระดับความเสี่ยง ๑๐ - ๑๖ คะแนน	สูง	ต้องเฝ้าระวัง
	๓) ระดับความเสี่ยง ๖ - ๙ คะแนน	ปานกลาง	พอจะยอมรับได้ใช้วิธีควบคุมปกติ
	๔) ระดับความเสี่ยง ๑ - ๕ คะแนน	ต่ำ	ไม่ต้องมีการควบคุม

๔. การประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

โดยมีการนำค่าความเสี่ยงรวมมาทำการประเมินการควบคุมการทุจริตว่า มีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ

ความเสี่ยงการทุจริต		ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง/สูงมาก
คุณภาพการ จัดการ	ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง
	พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง
	อ่อน	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	สูง

ความหมายของคุณภาพการจัดการ

- ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการหรือองค์กร ไม่มีผลเสียทางการเงิน
- พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการหรือองค์กรแต่ยอมรับได้
- อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการแต่ยอมรับได้

๕. มาตรการจัดการความเสี่ยงและป้องกันการทุจริต

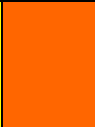
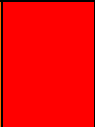
กรณีที่ประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตแล้วพบว่า กระบวนการใดมีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตสูงหรือปานกลาง ให้จัดทำมาตรการจัดการความเสี่ยงและป้องกันการทุจริตตามลำดับความรุนแรง

การประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙
(ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ)

โครงการที่ ๑ : จ้างก่อสร้างคูระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมปิด (วิธีเฉพาะเจาะจง) วงเงินงบประมาณ ๒๒๓,๘๐๐.๐๐ บาท

บริบท: มักเป็นงานที่เร่งด่วนและตรวจสอบปริมาณดินที่ขุดออกจริงได้ยากหลังจากดำเนินการเสร็จ

ประเด็นความเสี่ยง: การรับสินบนเพื่อเอื้อประโยชน์ให้ผู้รับจ้าง "ขุดไม่เต็มตามสเปค" หรือ "จ่ายเงินส่วนต่าง" เพื่อให้ได้งาน

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต		สถานะความเสี่ยง				เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง			คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
	Know Factor	Unknow Factor					ระดับโอกาสที่จะเกิด	ระดับผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม		ต่ำ/ค่อนข้างต่ำ	กลาง	สูง/สูงมาก
การเลือกผู้รับจ้าง (คัดเลือกเฉพาะรายที่เป็นพวกพ้อง)		✓			✓		๓	๔	๑๒	ดี			✓
การตรวจรับงาน (ขุดลอกจริงไม่ถึงระดับ/ ปริมาตรที่กำหนดแต่ให้ผ่าน)		✓			✓		๔	๔	๑๖	ดี			✓

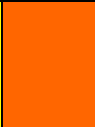
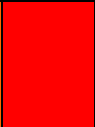
มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
ความเสี่ยง	มาตรการควบคุม/แนวทางป้องกัน	ผู้รับผิดชอบ
การเลือกผู้รับจ้างเฉพาะพวกพ้อง	จัดทำบัญชีผู้ประกอบการในพื้นที่ (Local List) และหมุนเวียนการจ้าง ไม่ให้กระจุกตัวที่รายเดียว	กองคลัง/พัสดุ
การตรวจรับงานไม่ตรงสเปค	๑. กำหนดให้มีการถ่ายรูป "ก่อน-ระหว่าง-หลัง" และวัดระดับ ความลึก/ความหนาแน่นอย่างชัดเจน ๒. เชิญตัวแทนชุมชนในพื้นที่ร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์การตรวจรับ	กองช่าง/กรรมการตรวจรับ

การประเมินความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยงด้านการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙
(ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ)

โครงการที่ ๒: จ้างซ่อมแซมถนนสายธรรมเจริญ - ศรีภิญโญ (วิธีเฉพาะเจาะจง) วงเงินงบประมาณ ๓๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท

บริบท: อ่างความจำเป็นเร่งด่วนตามระเบียบพัสดุฯ ทำให้ขั้นตอนการแข่งขันราคาถูกตัดออกไป

ประเด็นความเสี่ยง: การเรียกรับสินบนจากการ "บวกเพิ่มราคากลาง" เกินจริง โดยอ้างว่าเป็นงานฉุกเฉิน

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต		สถานะความเสี่ยง				เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง			คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
	Know Factor	Unknow Factor					ระดับโอกาสที่จะเกิด	ระดับผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม		ต่ำ/ค่อนข้างต่ำ	กลาง	สูง/สูงมาก
การกำหนดราคากลางสูงกว่าความเป็นจริงเพื่อหักเปอร์เซ็นต์		✓			✓		๓	๕	๑๕	ดี			✓
การลดสเปกวัสดุซ่อมแซมถนน (หินคลุก/ยาง) เพื่อนำเงินมาจ่ายสินบน		✓			✓		๔	๔	๑๖	ดี			✓

มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
ความเสี่ยง	มาตรการควบคุม/แนวทางป้องกัน	ผู้รับผิดชอบ
การกำหนดราคากลางสูงเกินจริง	ใช้ราคากลางตามมาตรฐานกองช่าง และต้องผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการกำหนดราคากลางอย่างน้อย ๓ คน โดยมีการสืบราคาตลาดอย่างน้อย ๓ แหล่ง	คณะกรรมการราคากลาง
การเรียกรับผลประโยชน์ (สินบน)	ประกาศนโยบาย No Gift Policy หรือติดตั้งกล่องวงจรปิดในจุดที่พูดคุยกับผู้รับเหมา รวมถึงเปิดช่องทางร้องเรียน	สำนักปลัด/ศูนย์ดำรงธรรม อบต.